

нитъ отъ околността ѝ. И дѣйствително, около самата столица на България има села, въ които и до днесъ се е опазила тази любопитна форма на словѣнския економически битъ — задругата. Въ тия села азъ най-напрѣдъ се запознахъ съ нея. И като излагамъ тука за читателитъ на нашето Периодическо списание резултата на моитъ наблюдения, азъ не мога да не изразя скръбта си, че не се намѣри нѣкой и по-свободенъ отъ занятия, и по-компетентенъ отъ мене българинъ, за да посвети и повече врѣме и по-голѣма вѣщина на тоя тъй интересенъ въпросъ. Дълго азъ чакахъ дано се обади нѣкой такъвъ сънародникъ. И ако днесъ се рѣшавамъ да сподѣля съ публиката моитъ до нѣидѣ ограничени познания върху нашата задруга, то го правя съ единствената цѣль да покажа, колко интересенъ е тоя прѣдметъ и колко той заслужава да бжде изученъ основно, не само въ Западна, но и въ Източна и Срѣдня България.

II.

„Въ началото, казва г. В. В. Богишичъ,¹ задругата се вижда у всички словѣни“. Дали това утвърждение е вѣрно и за българитъ, азъ не мога да се произнеса. При всичкото ми желание да издира разпространението на българската задруга и въ врѣмето и въ пространството, нейния характеръ и въ миналото и въ настоящето, азъ не мога да кажа, дѣ е

¹ Професоръ Богишичъ е третираля въпроса за задругата главно въ слѣдущитъ три свои книги:

1. *Pravni Običaji u Slovenā. U Zagrebu 1867.*

2. *Zbornik Sadašnjih Pravnih Običaja u južnih Slovenā. Agram 1874.* Свѣдѣнията за българскитъ правови обичаи сж били доставени г. Богишичу отъ г. П. В. Оджакова (за Сѣверна България) и отъ покойния г. Ст. Захариева (за Т. Пазарджийско). Първитъ глави на г. Богишичевата книга, които боравятъ за задругата и за сѣмейното право въобще сж доста сполучливо анализирани въ брошурата на г. Федора Демелича: *Le Droit Coutumier des Slaves Méridionaux d'après les recherches de M. Bogišić. Paris 1877.*

3. *De la Forme dite inokosna de la famille rurale chez les Serbes et les Croates. Paris 1884.* Въ тая брошура, която най-напрѣдъ се яви въ видъ на статия въ *Revue de droit international et de législation comparée*, се намѣрва единъ списъкъ на всичкитъ книги и статии, обнародвани до 1884 върху въпроса на задругата, било отъ словѣни било отъ чужденци.